

2021-04-08
S2021/03345 (delvis)

Socialdepartementet

Inspektionen för vård och omsorg
Box 45184
104 30, Stockholm

Uppdrag om förstärkt tillsyn och analys av Statens institutionsstyrelses särskilda ungdomshem där unga flickor vårdas

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Inspektionen för vård och omsorg (IVO) att under tiden 1 maj 2021 till 1 maj 2022 förstärka tillsynen av Statens institutionsstyrelses (SiS) institutioner som vårdar unga flickor enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

IVO ska följa upp och analysera redan vidtagna åtgärder samt utfallet av de tidigare anmälningar som inkommit gällande missförhållanden på de ovan angivna ungdomshemmen. Analysen ska ha ett särskilt perspektiv på de unga flickornas delaktighet, säkerhet, trygghet, stöd samt personalens och verksamhetsansvarigas kompetens. Härvid ska särskilt användandet av den särskilda befogenheten avskiljning belysas och eventuella skillnader i användandet mellan institutionerna och dess orsaker ska analyseras. Granskningen bör också uppmärksamma eventuella skillnader i användandet utifrån flickornas ålder, samt eventuell funktionsnedsättning.

Vid genomförandet av uppdraget ska IVO särskilt beakta de rättigheter som följer av FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Den 31 december 2022 ska IVO lämna en samlad redovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Redovisningar ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

IVO får för uppdragets genomförande använda 1 000 000 kronor under 2021. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9, Hälsovård, sjukvård och

social omsorg, anslaget 4:7 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagspost 5 Övriga utvecklingsmedel. Medlen får rekvideras under följande villkor. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska lämnas senast den 1 december 2021. Ej använda medel ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2022. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av hur medlen använts lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till detta beslut.

Ärendet

Barn och unga som placeras utanför sitt eget hem är en särskilt utsatt grupp. Att noga följa och stödja de barn som omhändertagits för samhällsvård är en av den sociala barn- och ungdomsvårdens viktigaste uppgifter (prop. 2012/13:10 s. 76).

Under senare tid har man uppmärksammat maktmissbruk och allvarliga missförhållanden för placerade unga flickor på SiS institutioner. De missförhållanden som det har handlat om har rört våld och sexuella övergrepp från personal samt avskiljningar utan rekvisit.

Avskiljning är en laglig åtgärd som får användas om en intagen ungdom uppträder våldsamt eller är så påverkad av berusningsmedel, att han eller hon inte kan hållas till ordningen. Den får inte användas i uppfostrande eller bestraffande syfte. Antalet avskiljningar som beslutats enligt LVU har när det gäller flickor har ökat sedan 2014. Även under 2020 fortsatte antalet beslut om avskiljning av flickor att öka.

Den statliga tillsynen är ett viktigt verktyg i arbetet med att säkerställa att barn och unga får den vård och omsorg som de har rätt till. Regeringen anser att tryggheten för placerade barn och unga, i synnerhet unga flickor, behöver stärkas.

Mot bakgrund av de brister som nyligen uppmärksammats inom SiS särskilda ungdomshem för unga flickor och som ett led i regeringens arbete för att stärka tryggheten för placerade barn och unga, får IVO i uppdrag att förstärka tillsynen av de särskilda ungdomshem där flickor vårdas enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Kostnaderna för uppdragets genomförande under 2022 är beräknade till
2 000 000 kronor.

På regeringens vägnar

Ardalan Shekarabi

Helena Asp

Kopia till:

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/Budgetavdelningen
Justitiedepartementet/Kriminalpolitiska enheten, Straffrättsenheten
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Justitieutskottet
Socialutskottet
Statens institutionsstyrelse
Socialstyrelsen
Service- och Kommunikationsfacket, (Seko)
Sveriges akademikers centralorganisation (SACO)
Fackförbundet ST